

Rapport om ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

2019

Indhold

OM DENNE RAPPORT	4
OM INDUSTRIENS PENSION.....	4
SAMFUNDSANSVAR I INDUSTRIENS PENSION.....	5
INDUSTRIENS PENSION ATTER MED I PRI	6
ESG RATING AF EKSTERNE FORVALTERE.....	7
FRASALG AF TJÆRESAND.....	8
NY MILLIARDINVESTERING I BÆREDYGTIG FOND.....	10
SKÆRPET FOKUS PÅ ANSVARLIG SKATTEADFÆRD	11
REDEGØRELSE OM AKTIVT EJERSKAB.....	13

Om denne rapport

Denne rapport handler om Industriens Pensions arbejde med ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab i 2019.

På de følgende sider gives en status over nogle af de områder og konkrete sager, som der er arbejdet særligt intensivt med i det forgangne år.

Det er Industriens Pensions ønske at være åben om arbejdet med ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Formålet med rapporten er således at øge transparensen om samfundspåvirkningen og arbejdet med bæredygtige investeringer. Rapporten er et supplement til og gengivelse af de

informationer om investeringer og ansvarlighed, som allerede findes på hjemmesiden, samt til afsnittet om samfundsansvar i Industriens Pensions årsrapport.

Udgangspunktet for arbejdet med ansvarlige investeringer er Industriens Pensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, som ligeledes findes på hjemmesiden. Denne rapport indeholder derfor både en gennemgang af indsatserne for at investere ansvarligt samt en redegørelse om udøvelsen af aktivt ejerskab, jf. Komiteen for god Selskabsledelses Anbefalinger for aktivt Ejerskab.

Om Industriens Pension

Industriens Pension er pensionsselskab for timelønnede i industrien og fødevarerindustrien. Med godt 410.000 medlemmer og cirka 8.000 virksomheder, der indbetaler til ordningen, er Industriens Pension et af Danmarks største pensionsselskaber.

De årlige indbetalinger udgør 9,8 mia. kr., og de samlede investeringer udgjorde 189 mia. kr. ultimo

2019. Industriens Pension har gennem de seneste 5 år opnået et gennemsnitligt årligt afkast på 8,0 %. Det placerer selskabet helt i toppen blandt landets pensionsselskaber.

Investeringsstrategien skal sikre, at medlemmerne får solide, langsigtede afkast. Samtidig arbejdes der aktivt med at investere medlemmernes opsparing på ansvarlig vis.

Samfundsansvar i Industriens Pension

Med etableringen af Industriens Pension for mere end 25 år siden påtog arbejdsmarkedets parter sig et stort samfundsmæssigt ansvar ved at sikre lønmodtagerne et godt og givtigt supplement til folkepensionen.

Pensionsordningen er for timelønnede i industrien og fødevarerindustrien, der automatisk kommer med i Industriens Pension, når de bliver ansat. Det obligatoriske medlemskab indebærer et særligt ansvar for at forvalte pensionsordningen ansvarligt og bæredygtigt.

ANSVARLIGE INVESTERINGER

Industriens Pension tror på værdien af at være en aktiv og ansvarlig investor. Det skal blandt andet sikre, at medlemmer og virksomheder, der indbetaler til pensionsordningen, samt samfundet som helhed kan være trygge ved den måde, pensionsmidlerne investeres på. Fokus for arbejdet med ansvarlige investeringer er at bidrage til en bæredygtig samfundsudvikling samt at beskytte og øge medlemmernes langsigtede investeringsafkast.

Industriens Pension mener, at selskabers evne til at håndtere miljø, sociale forhold samt god selskabsledelse har en betydning for deres værdiskabelse og dermed Industriens Pensions investeringsafkast.

Politikken for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, som senest er opdateret i november 2019, sikrer, at der tages hensyn til menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø- og klimaforhold, anti-korruption samt ansvarlig skatteadfærd, når der investeres, og at investeringerne ikke bidrager til aktiviteter, der er forbundet med konventionsstridige våben, kulminedrift, udvinding af tjæresand mv.

AKTIVT EJERSKAB

Industriens Pension stiller krav om fokus på miljø herunder klimaforandringerne, sociale forhold og god selskabsledelse i de selskaber, vi investerer i.

Industriens Pension finder, at aktivt ejerskab er et vigtigt værktøj til at forstå og påvirke porteføljeselskaberne. Samtidig kan det aktive ejerskab være med til at fremme selskabernes langsigtede værdiskabelse og bæredygtige udvikling.

Aktivt ejerskab er en integreret del af investeringsprocessen, og der samarbejdes bl.a. med det engelske konsulenthus Hermes EOS (Equity Ownership Services), som hvert kvartal screener porteføljen for at kontrollere, om selskaberne overholder politikken for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab.

På vegne af Industriens Pension og andre investorer har Hermes EOS dialog med en lang række selskaber i forhold til deres håndtering af miljø- og klimaforhold, menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder samt god selskabsledelse. Som led i det aktive ejerskab stemmer Industriens Pension endvidere på generalforsamlingerne i de selskaber, hvor vi har betydende ejerandele. Dette gøres oftest gennem de internationale samarbejdspartnere Hermes EOS og Institutional Shareholder Services (ISS). Det valgte setup for samarbejdet sikrer, at stemmeafgivelserne er baseret på principperne i Industriens Pensions stemmepolitik samtidig med at der sikres adgang til højtspecialiseret sektor- og landeekspertise for markeder, som ikke er hjemmemarkedet.

Hvad angår danske selskaber, har Industriens Pension selv direkte dialog med de danske porteføljeselskaber. Dette skyldes et indgående kendskab til selskaberne og til det danske marked generelt samt et langvarigt og fortroligt forhold til selskabernes ledelser. Af samme årsag stemmer Industriens Pension også selv på samtlige danske porteføljeselskabers generalforsamlinger.

Derudover benyttes jævnligt eksterne leverandører til at screene og analysere porteføljen fx i forhold til at kortlægge porteføljeselskabernes CO₂-aftryk.

Industriens Pension atter med i PRI

I 2019 besluttede Industriens Pension atter at tilslutte sig den FN-støttede organisation for ansvarlige investeringer PRI (Principles for Responsible Investment). PRI er verdens største netværk med fokus på ansvarlige investeringer. Som underskriver af PRI forpligter man sig til at indarbejde ansvarlighed i sine investeringer.

Industriens Pensions forlod PRI sammen med en række andre danske pensionselskaber tilbage i december 2013 på grund af utilfredshed med organisationens egen governancestruktur. Til trods for udmeldelsen af PRI-organisationen, har de 6 principper fortsat været indarbejdet i politikken for ansvarlige investering og aktivt ejerskab med det formål at implementere miljø, sociale forhold og god selskabsledelse i hele investeringsprocessen.

I perioden, hvor Industriens Pension ikke var officiel underskriver af PRI, observeredes organisationens udvikling og særligt arbejdet med at forbedre governancestrukturen, ligesom der løbende har været dialog med blandt andet PRI's ledelse. Industriens Pension har noteret, at PRI har ændret både vedtægter og ledelsesstruktur samt øget gennemsigtigheden i forhold til organisationens strategiske planlægning, mv.

PRI har haft stor betydning for de seneste års positive udvikling på området for samfundsansvar i investeringer. Industriens Pension anerkender vigtigheden af officielt at støtte op om PRI og de seks principper for ansvarlige investeringer og den fortsatte udbredelsen heraf.

Industriens Pension finder det endvidere vigtigt at bidrage til netværksorganisationen i forhold til vidensdeling og samarbejde med andre ansvarlige og aktive investorer verden over. Til eksempel samarbejder ligesindede investorer i regi af PRI om kollaborative dialogforløb for sammen at kunne lykkes med at påvirke selskaber i en mere bæredygtig retning. Medlemmerne af PRI arbejder desuden med at påvirke og udvikle de politiske rammebetingelser, som kan støtte op om ansvarlige investeringer og bæredygtige finansielle markeder generelt. Derudover udarbejdes i regi af PRI omfattende materiale i form af rapporter, artikler, guidelines og værktøjer om ny viden, trends og konkret praksis for ESG- integration i hele investeringsprocessen på tværs af aktivklasser, strategier mv.

PRI'S 6 PRINCIPPER

1. Vi vil indarbejde miljø, sociale forhold og god selskabsledelse i investeringsanalysen og beslutningsprocessen.
2. Vi vil være aktive ejere og indarbejde miljø, sociale forhold og god selskabsledelse i vores politikker og praksis for aktivt ejerskab.
3. Vi vil søge passende åbenhed om miljø, sociale forhold og god selskabsledelse fra de selskaber, vi investerer i.
4. Vi vil understøtte accept og implementering af principperne for ansvarlige investeringer inden for investeringsbranchen.
5. Vi vil samarbejde med ligesindede om at øge effektiviteten i implementering af principperne for ansvarlige investeringer.
6. Vi vil rapportere om vores aktiviteter og fremskridt i relation til implementering af principperne for ansvarlige investeringer.

ESG-rating af eksterne forvaltere

Som en del af Industriens Pensions aktive ejerskab evalueres de eksterne forvalteres ESG-indsats, herunder deres indledende due diligence, monitorering og aktive ejerskab over for de selskaber, de investerer i på Industriens Pensions vegne.

Til det formål er udviklet en proces, hvor de eksterne forvalteres politikker og praksis for ESG-integration i investeringsprocessen vurderes i forhold til Industriens Pensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Dette gøres med udgangspunkt i et spørgeskema omhandlende forvalternes tilgang til ansvarlige investeringer samt deres udvikling på området. Vurderingen af forvalteren og besvarelsen af spørgeskemaet bliver desuden brugt i den videre dialog med forvalteren om relevante ESG-emner.¹

SPØRGERAMME OG SCORINGSSYSTEM

Formålet med et spørgeskema om ESG-integration hos de eksterne forvaltere er at identificere deres politik og praksis for ansvarlige investeringer. Spørgeskemaet er således ikke ment som en tjekliste, men som et middel til at facilitere den videre dialog med forvalterne om deres konkrete integration af ESG samt skubbe på for udvikling.

Ved indgåelse af nye kontrakter med eksterne forvaltere udleveres samtidigt Industriens Pensions Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Spørgeskemaet anvendes derfor som et af redskaberne i vurderingen af, hvorvidt de

eksterne forvaltere har en god ESG-politik og -praksis i forhold til at overholde politikken for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab.

Spørgeskemaet indeholder godt 20 spørgsmål og er bygget op omkring fire centrale dele; forpligtelse til at investere ansvarligt, intern organisering af arbejdet med at investere ansvarligt, selve investeringsprocessen og transparens.

På baggrund af besvarelsen af spørgeskemaet tildeles den eksterne forvalter en samlet karakter for sin integration af ESG i investeringsprocessen. Den tildelte vurdering er udelukkende til internt brug for Industriens Pension. ESG-vurderingen vil indgå som en del af den samlede løbende evaluering af forvalteren, så det bliver et supplement til vurderingen af forvalterens finansielle performance, strategi, ressourcer mv.

Der benyttes et fempointssystem (1 = fremragende, 2 = god, 3 = jævn, 4 = tilstrækkelig og 5 = utilstrækkelig). Forvaltere, som tildeles de laveste scorer, opfordres til at forbedre sig. Som udgangspunkt accepteres ikke en forvalter, som har en score på 5, og i givet fald vil mandatet blive opsagt, hvis ikke forvalteren er indstillet på at forbedre sig.

I den forløbige gennemgang af de eksterne forvaltere af aktier og kreditobligationer er ingen forvaltere blevet tildelt scoren 5. For de få forvaltere, som er blevet tildelt en score på 4, er indledt fokuseret dialog med henblik på at forbedre forvalterens tilgang til ESG-integration.

EKSEMPEL PÅ AKTIVT EJERSKAB MED EKSTERNE FORVALTERE

I efteråret 2019 kom grundlægger og formand for en af Industriens Pensions eksterne forvaltere, Fisher Investments, med nogle upassende bemærkninger. Der har efterfølgende været en god og konstruktiv dialog med forvalteren om, at formandens udtalelser ikke afspejler den generelle virksomhedskultur og -værdierne i selskabet. Formanden har både offentligt og personligt undskyldt, og forvalteren har forsikret os om, at der er en høj grad af diversitet i selskabet, samt at der generelt hersker stor medarbejdertilfredshed. Industriens Pension fortsætter derfor samarbejdet med Fisher Investments, men har samtidig gjort det klart, at der forventes en mere respektfuld tone fremover.

¹ Foreløbigt er spørgeskemaet besvaret af Industriens Pensions eksterne forvaltere af noterede aktier og kreditobligationer. Processen udrulles til også at omfatte de eksterne forvaltere af noterede investeringer.

Frasalg af tjæresand

Tjæresand er en klæg, sort tjære bundet til sand i undergrunden. Udvinning af tjæresand er meget CO₂-intensiv sammenlignet med konventionel olie og er samtidig forbundet med negativ miljøpåvirkning.

På baggrund af de store miljømæssige konsekvenser samt manglende muligheder for at understøtte Paris-aftalens målsætning, har Industriens Pension besluttet at ekskludere olieselskaber, som overvejende udvinder olie fra tjæresand.

HVAD ER TJÆRESAND?

Tjæresand udvindes enten i åbne miner, hvor det skovles op, eller ved dybere liggende forekomster ved, at der pumpes damp ned i undergrunden for at separere tjæren fra sandet. Ved de åbne miner sker separationen i anlæg over jorden, hvor der ligeledes anvendes damp til at udskille tjæren.

Udvinningen af tjæresand er blandt de mest energiintensive og CO₂-udledende. Samtidig er det forbundet med et meget stort vandforbrug til de enorme mængder damp, der skal til for at separere tjæren fra sandet. Omvendt har de seneste års teknologiske fremskridt betydet, at rentabiliteten ved produktionen af tjæresand er væsentligt forbedret. Derudover er tjæresandsforekomsterne i

den nordlige del af den canadiske provins Alberta nogle af verdens største og lettest tilgængelige oliereserver. Tilmed findes disse forekomster således i et demokratisk land med stabile produktionsvilkår og en langsigtet politik for udvinning af fossile brændsler.

Til trods for teknologiske fremskridt og letfremkommelige forekomster (særligt i Canada) er konsekvenserne af de negative miljøpåvirkninger ved tjæresand fortsat omfattende sammenlignet med konventionel olieproduktion.

VURDERING

Grundet de store miljømæssige belastninger ved udnyttelsen af tjæresandsforekomsterne vurderes det, at investeringer i selskaber, der udvinder tjæresand, er i modstrid med Industriens Pensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, afsnit 3.5 om miljø- og klimaforhold, som tager udgangspunkt i FN's Global Compacts principper 7, 8 og 9² samt Paris-aftalen. Det er således Industriens Pensions ønske at undgå at investere i selskaber, som forårsager alvorlige og langsigtede negative indvirkninger på miljøet, samt at undgå at investere i selskaber, hvis forretningsmodel ikke understøtter Paris-aftalens målsætning om at begrænse den globale

² FN's Global Compacts princip 7. Selskabet bør støtte en forsigtighedstilgang til miljømæssige udfordringer, 8. Selskabet bør tage initiativ til at fremme en større miljømæssig ansvarlighed og 9. Selskabet bør opfordre til udvikling og spredning af miljøvenlige teknologier.

temperaturstigning til under 2 grader og så tæt på 1,5 grader som muligt.

En nærmere investeringsmæssig analyse har vist, at investeringsuniverset indeholder godt 25 selskaber, som i et eller andet omfang udvinder olie fra tjæresand. For ca. halvdelen af disse selskaber er der tale om under 5 % af deres samlede olieproduktion, som stammer fra tjæresand. Der er blandt andet tale om olieselskaber, som ellers er godt på vej med den grønne omstilling heriblandt olie- og gasselskabet Royal Dutch Shell. Shell har, som led i dialogen i regi af investorinitiativet, Climate Action 100+, hvor også Industriens Pension deltager, bl.a. vedtaget konkrete langsigtede og kortsigtede mål for CO₂-reduktioner i selskabets produkter samt koblet opnåelse af målene til aflønningen af selskabets ledelse.

Da Industriens Pension for nærværende fortsat ønsker at kunne investere i olieselskaber, som primært udvinder konventionel olie og gas, er det besluttet at indføre en grænse, der tillader, at op til 5 % af den samlede olieproduktion kan komme fra udvinding af tjæresand. Det vurderes, at Industriens Pension i sådanne tilfælde i højere grad vil kunne bidrage til den grønne omstilling ved at forsøge at påvirke selskaberne til at afhænde den resterende eksponering mod tjæresand, de måtte have, fremfor at ekskludere selskaberne.

Beslutningen har betydet, at 12 nye selskaber er tilføjet til Industriens Pensions eksklusionsliste, samt at to af disse selskaber til en samlet markedsværdi på 65 mio. kr. er frasolgt. Den opdateret eksklusionsliste findes på hjemmesiden.

FAKTABOKS: EKSKLUSION AF TJÆRESAND

- ✓ 5 %-grænse: eksklusionen gælder olieselskaber, hvor udvinding af olie fra tjæresand udgøre mere end 5 % af den samlede olieproduktion
- ✓ Eksklusionen omfatter aktier såvel som kreditobligationer
- ✓ Der anvendes data fra Sustainalytics til at identificere selskaber, som udvinder tjæresand
- ✓ Industriens Pensions eksklusionsliste kontrolleres og opdateres kvartalsvist i henhold til eksklusionskriterierne, jf. ovenfor
- ✓ Industriens Pensions beholdningslister kontrolleres månedligt for ikke at indeholde selskaber, som fremgår af den gældende eksklusionsliste

Ny milliardinvestering i bæredygtig fond

I sommeren 2019 investerede Industriens Pension 1,5 mia. kr. i en ny fond, LGT Sustainable Equity Global, der fokuserer på finansielt stærke selskaber med en særlig bæredygtig profil. Fonden, som forvaltes af LGT Capital Partners, har de seneste mange år formået at skabe attraktive afkast ved at investere i selskaber, der dels har en lav miljøbelastning, dels tager et stort socialt ansvar og har en stærk governance.

"Der er rigtig meget data, der viser, at selskaber, som fokuserer på bæredygtighed, ofte har en konkurrencemæssig fordel på lang sigt. Det er vores klare vurdering, at gode afkast og investeringer i bæredygtige selskaber ofte går ofte hånd i hånd, hvis de varetages af dygtige forvaltere."

*Peter Køhler Lindegaard,
Investeringsdirektør i Industriens
Pension*

Til at måle selskabernes bæredygtighed bruger LGT en række forskellige datakilder til at kvantificere og sammenligne selskabernes

samlede ESG-score. Scoren består af data om selskabernes CO₂-udledninger og øvrige miljøbelastning, deres sociale ansvar, herunder arbejdstagerforhold, skattepraksis mv., samt deres ledelses- og virksomhedskultur. Kun selskaber med en score i top på disse områder kommer i betragtning til at blive inkluderet i fonden. Derudover fokuserer fonden på finansielt solide selskaber med en lav gældsætning og en vækstorienteret, bæredygtig forretningsmodel.

Investeringen i den nye fond har bidraget til, at Industriens Pensions andel af investeringer til gavn for den grønne omstilling nu er oppe over 10 mia. kr. Industriens Pension har i mange år udbygget selskabets grønne investeringer, og en ekstern analyse af pensionselskabets aktieportefølje har vist, at porteføljens miljø- og klimaaftryk ligger omkring 20 pct. under et tilsvarende aftryk fra det globale aktiemarked generelt.

Industriens Pension har givet tilsagn om at bidrage til regeringens og den samlede danske pensionsbranches målsætning om at investere 350 mia. kr. i den grønne omstilling frem mod år 2030. Der vil derfor fortsat være fokus på at identificere nye klimarelaterede investeringsmuligheder i årene fremover.

Skærpet fokus på ansvarlig skatteadfærd

Ansvarlig skatteadfærd spiller en vigtig rolle i det danske samfund og står højt på Industriens Pensions dagsorden.

Industriens Pension har gennem en årrække haft en eksplicit skattepolitik, som dækker såvel egne skattebetalinger som forventninger til eksterne forvaltere, samarbejdspartnere og de selskaber, der investeres i. Skattepolitikken er integreret i Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, som er vedtaget af Industriens Pensions bestyrelse.

FÆLLES SKATTEKODEKS

For at styrke arbejdet på området for ansvarlig skat gik Industriens Pension i det forgangne år sammen med en række andre danske pensionsselskaber om et sæt fælles principper og anbefalinger for ansvarlig skatteadfærd, når der foretages unoterede investeringer gennem eksterne forvaltere.

Sammen med ATP, PensionDanmark og PFA startede Industriens Pension initiativet omkring et fælles skattekodeks. Efterfølgende har en række

andre danske pensionsselskaber valgt at tilslutte sig.

Det fælles tiltag er blevet til i en skattefaglig arbejdsgruppe i pensionsselskaberne, hvor den nuværende lovgivning og forventede udvikling er blevet nøje diskuteret. Målet er at undgå aggressiv skatteplanlægning og fremme transparens i investeringer i diverse juridiske strukturer.

Industriens Pension har i forvejen egne skatteprincipper, som bruges aktivt i investeringerne. Til eksempel var der i 2019 dialog med 35 børsnoterede selskaber om skatteforhold og skattetransparens herunder Amazon, Apple og investeringsbanken UBS Group via den eksterne samarbejdspartner Hermes EOS. Med det nye skattekodeks styrkes nu arbejdet på området for unoterede investeringer. Siden offentliggørelsen af det fælles kodeks i sommeren 2019 er principperne for ansvarlig skatteadfærd og transparens implementeret i alle nye investeringer med eksterne forvaltere af unoterede aktiver, som Industriens Pension har foretaget. Helt konkret betyder det, at de nye skatteprincipper er indarbejdet i kontrakterne med de eksterne forvaltere, ligesom der løbende vil blive fulgt op på, om principperne efterleves.

ARBEJDET FORTSÆTTER

Institutionelle investorer som Industriens Pension har en vigtig rolle, når det kommer til ansvarlig skatteadfærd, da skat er en væsentlig parameter, når man investerer. Industriens Pension arbejder aktivt med at sikre, at der betales korrekt skat, og at den til enhver tid gældende skattelovgivning og -praksis overholdes. Desuden bakkes op om øget åbenhed og gennemsigtighed på skatteområdet.

Skatteområdet indeholder dog fortsat mange udfordringer og dilemmaer, og målet er langt fra nået. Industriens Pension bestræber sig hele tiden på at blive bedre bl.a. via dialog og samarbejder, og derfor fortsættes arbejdet med at sikre ansvarlig skatteadfærd også i årene fremover.

FAKTABOKS: PRINCIPPERNE I SKATTEKODEKSET

- Pensionsselskaberne accepterer ikke aggressiv skatteplanlægning
- Pensionsselskaberne forbeholder sig ret til at efterspørge yderligere rapportering og foretage stikprøver for at kontrollere, at den eksterne forvalter ikke udøver aggressiv skatteplanlægning
- Den eksterne forvalter skal overvåge og håndtere relevante skatterisici på en ansvarlig måde
- Pensionsselskaberne opfordrer til transparens på skatteområdet
- Pensionsselskaberne opfordrer eksterne forvaltere til at vedtage egen skattepolitik

ÅBENHED OG GENNEMSIGTIGHED

Industriens Pension opfordrer porteføljeselskaber og fonde til øget åbenhed og transparens omkring skatte forhold. Uden gennemsigtighed er det umuligt at vide, om der bliver betalt korrekt skat.

I den forbindelse ønsker Industriens Pension at "walk-the-talk" ved at rapportere om egne skattebetalinger.

I tabellen nedenfor ses skatter og afgifter for Industriens Pensions i 2019. Aktiviteterne for hele koncernen resulterede i indeholdelse og afregning af skatter og afgifter til den danske stat på knap 5 mia. kr. Skatter og afgifter knytter sig til investeringsaktiviteten (afkastbeskatning), til pensionsforretningen (skatter og afgifter af præmier og pensionsydelse) og til den daglige administration (moms af indkøb og indeholdelse af skatter og afgifter i løn til medarbejdere).

Tabel 1 Skatter og afgifter 2019

	<u>Mio. kr.</u>
Pensionsafkastskat (PAL-skat) af investeringsafkast	3.017,2
Selskabsskat	1,7
Ejendomsskat	2,6
Afgifter efter pensionsbeskatningsloven (PBL) af pensionsydelse	325,7
A-skat og AM-bidrag af præmier og pensionsydelse	1.479,8
Moms	35,5
A-skat og AM-bidrag af løn til medarbejdere	60,2
Lønsumsafgift af løn til medarbejdere	21,9
I alt	4.944,6

Redegørelse om aktivt ejerskab

Siden 2018 har danske institutionelle investorer skulle rapportere til Komitéen for god Selskabsledelse om deres arbejde med aktivt ejerskab ved danske børsnoterede selskaber.

Industriens Pension følger komitéens 'Anbefalinger for aktivt Ejerskab' og i det følgende redegøres for udøvelsen af aktivt ejerskab blandt de danske såvel som internationale portefølje-selskaber i løbet af 2019. Redegørelsen indeholder en detaljeret gennemgang af mål og indsatser for det aktive ejerskab i forhold til hver af komitéens syv anbefalinger.

INDUSTRIENS PENSIONS AKTIVE EJERSKAB I 2019

Industriens Pension tror på værdien af at være en aktiv og ansvarlig investor. Fokus for arbejdet med ansvarlige investeringer, herunder aktivt ejerskab, er at bidrage til en bæredygtig samfundsudvikling samt beskytte og forøge det langsigtede investeringsafkast til gavn for Industriens Pensions medlemmer. Indsatsen prioriteres ud fra en risikobaseret tilgang i forhold til, hvor de største beholdninger findes, hvor konsekvenserne af potentielle og faktiske negative indvirkninger er størst etc.

Her følger en gennemgang af aktiviteterne i det forgangne år i forhold til de syv anbefalinger:

Ad 1. Politik for aktivt ejerskab

I 2019 godkendte Industriens Pensions bestyrelse en opdateret version af politikken for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Den opdaterede politik afspejler fortsat den tilgang til ansvarlige investeringer, som har udmøntet sig efter drøftelser i Industriens Pensions bestyrelsesudvalg for ansvarlige investeringer, samt den interaktion, der har været med samarbejdspartnere, ligesindede investorer m.fl. Ligeledes er indarbejdet de relevante bestemmelser fra EU's nye aktionærrettighedsdirektiv (som det er implementeret i dansk lovgivning) samt Industriens Pensions nyeste tiltag på området siden sidste revidering i marts 2018.

Den opdaterede politik er udarbejdet i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens 'Vejledning om ansvarlige investeringer' fra marts 2018. Denne vejledning bygger på OECD's sektorspecifikke retningslinjer, "Responsible Business Conduct for Institutional Investors", der er et værktøj til institutionelle investorer til at implementere OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

Afsnittet om aktivt ejerskab er baseret på 'Anbefalinger for aktivt Ejerskab' og dækker som udgangspunkt alle danske såvel som udenlandske børsnoterede aktieinvesteringer.

Ad 2. Overvågning og dialog

Industriens Pension overvåger og er i dialog med porteføljeselskaberne. For så vidt angår de danske porteføljeselskaber er Industriens Pensions interne forvaltere i løbende dialog med 25-30 af de større danske selskaber om blandt andet strategier og resultater. I løbet af 2019 blev der endvidere skruet op for antallet af selskaber, hvor dialogen suppleres med konkrete emner inden for god selskabsledelse, samfundsansvar og bæredygtig udvikling. Til eksempel har dialogen med et porteføljeselskab omhandlet de fremadrettede strategiplaner for at reducere selskabets klimapåvirkning og bidrag til den grønne omstilling. I et andet tilfælde har dialogen omhandlet bestyrelses sammensætning og aflønningspolitik.

Industriens Pension samarbejder med det engelske konsulenthus Hermes EOS om kvartalsvis overvågning af porteføljeselskaberne, samt fokuseret dialog hermed. Hermes EOS er specialiseret i screening og dialog og repræsenterer en global investorkoalition bestående af ca. 50 institutionelle investorer. Samarbejdet med Hermes EOS hjælper med at løfte den meget ressourcetunge og vigtige opgave som aktiv investor ved at give adgang til højt kvalificeret lande- og sektorekspertise samtidig med, at det giver mulighed for at samarbejde med ligesindede investorer.

I løbet af 2019 var Hermes EOS på vegne af Industriens Pension i dialog med 494 af porteføljeselskaberne heraf 7 danske børsnoterede selskaber.

Ad 3. Eskalering

Eskalering i forbindelse med aktivt ejerskab kan ske gennem en intensivning af dialogen evt. med involvering af selskabets øverste ledelse. Eskalering kan også ske som et samarbejde med andre investorer. Endvidere kan det ske ved at stemme imod bestyrelsens anbefalinger eller ved selv at fremsætte aktionærforslag på selskabets generalforsamling. I 2019 er dialogen eskaleret blandt andet med en række globale fossilselskaber gennem investorsamarbejdet, Climate Action 100+. Desuden eskaleredes dialogen med flere danske porteføljeselskaber, herunder i en sag om anti-korruption samt et andet tilfælde om compliance og god selskabsledelse.

Hvis et selskab ikke reagerer på dialogen, evt. som en samlet henvendelse fra en gruppe af investorer, inden for en rimelig tidshorisont, kan selskabet officielt blive ekskluderet fra Industriens Pensions investeringsunivers. I forbindelse med beslutningen om at ekskludere olieselskaber, som primært udvinder olie fra tjæresand, er 12 nye selskaber tilføjet eksklusionslisten i 2019. Derudover er olieselskabet, Exxon Mobile, blevet ekskluderet som følge af manglende vilje til dialog.

Ad 4. Samarbejde med andre investorer

Udover bilateralt samarbejde med ligesindede investorer deltager Industriens Pension i relevante netværk og organisationer med fokus på ansvarlige investeringer, herunder aktivt ejerskab. Formålet er samarbejde og vidensdeling med andre investorer.

Industriens Pension er medlem af det danske netværksforum DanSIF for professionelle investorer, rådgivningsvirksomheder og andre, der beskæftiger sig med ansvarlige investeringer. Desuden er Industriens Pension medlem af netværksorganisationen The Institutional Investors Group on Climate Change, IIGCC, som samarbejder om at tilskynde politiske beslutningstagere til at skabe gode investeringsmæssige rammevilkår på klimaområdet. Industriens Pension støtter endvidere initiativet Climate Action 100+, som skal arbejde for, at der over en fireårig periode sker dialog med mere end 160 selskaber verden over, som udleder betydelige CO₂-mængder, med henblik på at minimere udledningen af drivhusgasser.

I 2019 blev Industriens Pension atter underskriver af, PRI (Principles for Responsible Investment), den FN-støttede organisation for ansvarlige investeringer, efter at have udmeldt sig tilbage i 2013 grundet utilfredshed med organisationens egen governancestruktur. Industriens Pension har løbende fulgt med i PRI's udvikling og har i den forbindelse noteret sig, at organisationen har ændret både vedtægter og ledelsesstruktur samt øget gennemsigtigheden. Det har været et ønske igen officielt at tilslutte sig PRI, idet de seks principper fortsat har været en del af politikken for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, således også i perioden hvor Industriens Pension ikke var medlem.

Ad 5. Stemmepolitik

Industriens Pension stemmer på generalforsamlingerne i porteføljeselskaberne. For de udenlandske porteføljeselskaber sker stemmeafgivelse med udgangspunkt i stemmepolitikken via Hermes EOS og ISS (Institutional Shareholder Services), som stiller en platform til selve afgivelsen af stemmer samt analyser og anbefalinger til de enkelte generalforsamlingsforslag til rådighed. For de danske porteføljeselskaber bruges det indgående kendskab til og interne analyser af selskaberne som baggrund for stemmeafgivelsen. Som udgangspunkt afgives stemmeerne i tråd med bestyrelsens anbefalinger. Hvor der stemmes imod bestyrelsen, sker det efter konkret behandling i Industriens Pension enten i form af direkte behandling af det pågældende afstemningsforslag eller efter begrundede retningslinjer til Hermes EOS.

Siden Industriens Pension begyndte at afgive stemmer ultimo 2015, er stemmepraksis gradvist udrullet. I 2019 stemtes på hele den globale portefølje, hvor vi har stemmeret, og hvor vi har de største eksponeringer svarende til 246 selskaber herunder på samtlige 37 danske porteføljeselskaber. Der blev stemt på i alt 3612 forslag, og i 447 tilfælde stemtes imod den siddende bestyrelse eller der blev afstået fra at stemme. Specifikt for de danske porteføljeselskaber blev der stemt på 516 forslag, hvoraf der i 17 tilfælde blev stemt imod bestyrelsen eller blev afstået fra at stemme.

Ved forespørgsler om konkrete afstemningspunkter kan Industriens Pension oplyse om og hvordan, vi har stemt. Fra 2020 vil stemmeafgivelserne løbende blive offentliggjort på hjemmesiden.

Ad 6. Interessekonflikter

Håndtering af interessekonflikter generelt er omfattet af interne procedurer og retningslinjer for habilitet i forhold til direktion og bestyrelse. Potentielle interessekonflikter i relation til aktivt ejerskab er håndteret ved at placere det endelige ansvar for udøvelsen af aktivt ejerskab hos Industriens Pensions adm. direktør. Der har i 2019 ikke været interessekonflikter i relation til vores aktive ejerskab.

Ad 7. Rapportering

Det er Industriens Pensions ambition at være åben om arbejdet med ansvarlige investeringer, herunder om det aktive ejerskab i form af dialog med selskaber og stemmeafgivelse.

Industriens Pension rapporterer kvartalsvist og årligt om aktiviteter i forbindelse med aktivt ejerskab på hjemmesiden samt i årsrapportens afsnit om samfundsansvar og i nærværende rapport. Fra 2019 offentliggøres endvidere en særskilt redegørelse om klimarelaterede finansielle risici i henhold til TCFD's (Task force on Climate-related Financial Disclosure) anbefalinger.

Tabellen nedenfor opsummerer, hvordan Industriens Pension forholder sig til hver enkelt anbefaling.

Tabel 2 Anbefalinger for aktivt ejerskab

ANBEFALING	FØLGER	FØLGER DELVIST	FØLGER IKKE	FORKLARING PÅ FØLGER DELVIST/ FØLGER IKKE
1. POLITIK FOR AKTIVT EJERSKAB DET ANBEFALES, at institutionelle investorer offentliggør en politik for aktivt ejerskab i forbindelse med aktieinvesteringer i danske børsnoterede selskaber.	X			
2. OVERVÅGNING OG DIALOG DET ANBEFALES, at institutionelle investorer overvåger og er i dialog med de selskaber, de investerer i, under behørig hensyntagen til investeringsstrategien og proportionalitetsprincippet.	X			
3. ESKALERING DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som del af politikken for aktivt ejerskab fastlægger, hvordan de kan eskalere deres aktive ejerskab udover den regelmæssige overvågning og dialog.	X			
4. SAMARBEJDE MED ANDRE INVESTORER DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som en del af politikken for aktivt ejerskab forholder sig til, hvordan de samarbejder med andre investorer med henblik på at opnå større effekt og gennemslagskraft.	X			
5. STEMMEPOLITIK DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som en del af politikken for aktivt ejerskab vedtager en stemmepolitik og er villige til at oplyse om og hvordan, de har stemt.	X			
6. INTERESSEKONFLIKTER DET ANBEFALES, at politikken for aktivt ejerskab indeholder en beskrivelse af, hvordan interessekonflikter i relation til aktivt ejerskab identificeres og håndteres.	X			
7. RAPPORTERING DET ANBEFALES, at institutionelle investorer mindst én gang årligt rapporterer om deres aktiviteter inden for aktivt ejerskab, herunder stemmeaktivitet.	X			

